

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

جستارهایی در

پانسکو

هو العزيز

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

جستارهایی در پلاسکو

توزیع محدود

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

جستارهایی در پلاسکو

توزیع محدود- ویرایش دوم

۱۰ بهمن ۹۵

با جستارهایی از:

محمد آقاسی، علیرضا آقاییوسفی، ریحانه اصلان زاده، سیدمهدی اعتمادی فرد، آرمین امیر، حسین ایمانی جاجرمی، یاسر باقری، عبدالله بیجرانلو، ناصرالدین-علی تقویان، سمیه توحیدلو، مجتبی توسل، حمیدرضا جلایی پور، ریحانه جوادی، محمدرضا جوادی یگانه، ابراهیم حاجیانی، مهدی حسین زاده فرمی، هادی خانیکی، سیدمحمد مهدی خوبی، مجتبی دلیر، حسین راغفر، جبار رحمانی، محمد مهدی رحمتی، مهدی روزخوش، سعیده زادقناد، احسان سلطانی، احسان شاه قاسمی، غلامرضا صدیق اورعی، رضا صفری شالی، عباس عبدی، حامد طالبیان، حمید طاهری، فاطمه سادات علمدار، فردین علیخواه، موسی عنبری، غلامرضا غفاری، محمدجواد غلامرضا کاشی، محمد فاضلی، نعمت الله فاضلی، مقصود فراستخواه، جولان فرهادی بابادی، ناصر فکوهی، مجید فولادیان، سید احمد فیروزآبادی، محمدمامین قانع راد، علی قنبری، محمدرضا کلاهی، مسعود کوثری، رضا مختاری اصفهانی، علیرضا مشهدی زاده، محمد معماریان، مهدی منتظری مقدم، نوح منوری، سیدجواد میری، سیدعبدالامیر نبوی، آرش نصر اصفهانی، عباس نعمتی، سیدضیاء هاشمی، سیده راضیه یاسینی.

با مقدمه: سیدرضا صالحی امیری

به کوشش:

محمدرضا جوادی یگانه، جبار رحمانی، سعیده زادقناد، عبدالله بیجرانلو

۱۳۹۵

عنوان و نام پدیدآور	مشخصات نشر	مشخصات ظاهری
جستارهایی در پلاسکو/ به کوشش محمدرضا جوادی یگانه، جبار رحمانی، سعیده زادقناد، عبدالله بیچرانلو. با مقدمه سیدرضا صالحی امیری.	تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۵.	۵۲۱ص.
	وضعیت فهرست‌نویسی فیبا	رده‌بندی دیویی
	۳۴۷/۳۶۳	
موضوع	بلاها - جنبه‌های جامعه‌شناختی.	
موضوع	رسانه‌ها و افکار عمومی.	
موضوع	مسائل اجتماعی - ایران - تهران.	
موضوع	مدیریت بحران - ایران - تهران.	
موضوع	بلاها - آینده‌نگری.	
رده‌بندی کنگره		۱۳۹۵ ج ۲ / HV ۵۵۳

جستارها

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
به کوشش: محمدرضا جوادی یگانه، جبار
رحمانی، سعیده زادقناد، عبدالله بیچرانلو.
با مقدمه: سید رضا صالحی امیری، وزیر
فرهنگ و ارشاد اسلامی
صفحه‌آرا: وحید لنجان‌زاده
روی جلد: از مجموعه «ایستاده در غبار»،
اصغر خمسه. خبرگزاری مهر.

همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.
در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولی‌عصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
صندوق پستی: ۶۲۷۴ - ۱۴۱۵۵. تلفن: ۸۸۹۰۲۲۱۳. دورنگار: ۸۸۹۳۰۷۶. Email: nashr@ric.ir

فهرست مطالب

پلاسکو از آغاز تا پایان ۷

مدیریت و سیاست شهری

- گزارش ملی پلاسکو / محمد فاضلی ۱۵
- پیام پلاسکو / سید ضیاء هاشمی ۲۵
- مدیریت شهری و درس های پلاسکو / حسین ایمانی جاجرمی ۳۱
- تحلیلی آسیب شناختی بر موقعیت بحران های کالبدی شهر / ناصر فکوهی ۳۵
- ماجرای «پیک نیک» و جامعه شناسی «پلاسکوها» / موسی عنبری ۴۳
- فروپاشی پلاسکو نماد فروپاشی الگوی توسعه شهری / محمد امین قانع راد ۴۹
- آتش پلاسکو روشن است! مگر... / مجتبی توسل ۵۷
- فاجعه ساختمان پلاسکو و درس هایی که نمی آموزیم / حسین راغفر ۶۵
- مسئولیت شهرداری در حادثه پلاسکو / علیرضا مشهدی زاده ۷۱
- مدیریت فرسوده / سید عبدالامیر نبوی ۷۹
- خوب، بد، زشت: درس های پلاسکو / محمد مهدی رحمتی ۸۷
- هزینه های استهلاک و بی توجهی به آن در پلاسکو / غلامرضا صدیق اورعی ۹۷
- ساختارهای خالق حادثه ساختمان پلاسکو / احسان سلطانی ۱۰۳
- آتش پلاسکو؛ احیاگر مشکلات تاریخی ایرانیان / رضا مختاری اصفهانی ۱۱۱
- چتری برای پلاسکو / یاسر باقری ۱۱۹
- قربانیان نامرئی پلاسکو / آرش نصر اصفهانی ۱۲۹
- عدم توازن امنیت حیات ایرانی / مهدی حسین زاده فرمی ۱۳۵

فرهنگ و جامعه

- ۱۴۳ پرسش پلاسکو / نعمت‌الله فاضلی
- ۱۵۵ پلاسکو و امر نمی‌دانم / سیدجواد میری
- ۱۶۱ با پلاسکو می‌توان «جامعه در آغوش خطر ایران» را اسکن کرد / جلالی پور
- ۱۶۹ ققنوس پلاسکو و تکوین مقوله «مردم» در غیاب حکمرانی کارآمد / جبار رحمانی
- ۱۷۵ ساختمان پلاسکو و احساس بی پناهی مردم / محمدجواد غلامرضا کاشی
- ۱۸۷ حادثه ساختمان پلاسکو و فرهنگ اعتماد / غلامرضا غفاری
- ۱۹۵ ظرفیت سرمایه اجتماعی و واقعه پلاسکو / سید احمد فیروزآبادی
- ۲۰۳ اعتماد؛ کلید جامعه خود-ترمیم‌گر / فردین علیخواه
- ۲۰۹ پلاسکو و نشانه‌شناسی یک ازدحام / مقصود فراستخواه
- ۲۱۵ پلاسکو، یادگیری و آگاهی ملی / ابراهیم حاجیان
- ۲۲۵ بررسی زمینه‌های بحران پلاسکو با تأکید بر منزلت اجتماعی / مهدی اعتمادی‌فرد
- ۲۳۳ ساختمان پلاسکو و اهمیت آموزش مهارت‌های زندگی / مجتبی دلیر

اخلاق اجتماعی و خلیقات ایرانی

- ۲۴۳ آیا مردم هم در فروریختن پلاسکو مقصرند؟ / محمدرضا جوادی یگانه
- ۲۵۱ حادثه پلاسکو و فرهنگ عمومی / محمدرضا کلاهی
- ۱۶۲ حادثه پلاسکو و مظلونان همیشگی: «مردم» / مهدی روزخوش
- ۲۷۱ تقدیرگرایی، گم‌گشتگی آینده، و ظهور فاجعه پلاسکو / مجید فولادیان
- ۲۷۹ همه ایرانی‌اند، بعضی‌ها ایرانی‌ترند / آرمین امیر
- ۲۸۹ پلاسکو، فقدان همدلی در زیست جمعی ایرانی / علی قنبری
- ۲۹۹ آیا آنها گوسفندند؟ / فاطمه سادات علمدار
- ۳۰۹ فرایند اندیشه نسلی؛ آنچه که انجام می‌دهیم / مهدی منتظری‌مقدم
- ۳۱۷ مناسک پلاسکو / سعیده زادقناد

رسانه‌های جمعی و اجتماعی

- ۳۲۷ پلاسکو: سیلی سخت فاجعه / مسعود کوشری
- ۳۴۱ تصویری از رسانه‌ای شدن یک حادثه / هادی خانیکی
- ۳۴۷ درباره روایت رسانه ملی از واقعه ساختمان پلاسکو / سیدمحمد مهدی خوبی
- ۳۵۵ ۱۲۴ دقیقه تعلیق / محمد معماریان
- ۳۶۵ اختلال رسانه‌ای و نقص جامعه‌پذیری / عباس عبدی

- ۳۷۱ مصیبت به منزله درنگی برای آینده / سمیه توحیدلو
- ۳۸۱ پلاسکو در ذهن مردم فروریخت / عباس نعمتی و حمید طاهری
- ۳۸۷ درس‌های فاجعه پلاسکو برای تلویزیون ایران / عبدالله بیچرانلو
- ۳۹۵ سرکشی تحمل‌ناپذیر نمادها / ناصرالدین علی تقویان
- ۴۰۵ که نه خاطر تماشا، نه هوای باغ دارد / ریحانه جوادی
- ۴۱۷ حادثه ساختمان پلاسکو و افکار عمومی / رضا صفری شالی
- ۴۲۵ اختلال جمعی / علیرضا آقاییوسفی
- ۴۳۳ سلفی‌بگیران پلاسکو / احسان شاه قاسمی
- ۴۴۱ خوش‌حالی‌ها و خوش‌بختی‌های رسانه ملی / نوح منوری
- ۴۴۷ فاجعه پلاسکو: امکان بسیج اجتماعی و نقش رسانه‌ها / حامد طالبیان
- ۴۵۵ شوک درمانی افکار عمومی و دیگر هیج / محمد آقاسی
- ۴۶۱ کنش سیاسی و عکاسی از فاجعه / ریحانه اصلانزاده

برای آینده

- ۴۷۱ از فروریزش نماد مدرنیته تا برساخت فرهنگ رشادت / سیده راضیه یاسینی
- ۴۸۱ علاج واقعه / جولان فرهادی بابادی

مدیریت و سیاست شهری

ساختارهای خالق حادثه ساختمان پلاسکو

احسان سلطانی
پژوهشگر اقتصاد

ساختمان پلاسکوی تهران در روز ۳۰ دی‌ماه ۱۳۹۵ فرو ریخت. تعداد مصدومان و کشته‌شدگان این حادثه از ۱۰۰ مصدوم و ۲۰ کشته فراتر رفته است. این تعداد کشته و زخمی در حالی اظهار شده است که گفته می‌شود، در لحظات منتهی به فرو ریختن ساختمان، شمار بسیاری در آن حضور داشتند.

پلاسکو نخستین ساختمان بلندمرتبه تمام‌فلزی ایران و همچنین آسمان‌خراش خاورمیانه بود که نیم قرن پیش توسط حبیب‌الله القانین مالک کارخانه پلاسکو، در ضلع شمال شرقی چهارراه استانبول در سال ۱۳۴۱ ساخته شد. پس از طی دوران شکوفایی، طبقات پایینی این ساختمان، به تدریج به فروش و طبقات میانی و بالایی به تولید و انبار البسه مردانه اختصاص یافت که با کاربری آن، به هیچ‌عنوان هم‌خوانی

نداشت.

پس از نابودی ساختمان پلاسکو، طبق روال مألوف، در ابتدا عامل انسانی، مقصر این سانحه ذکر شد و پس از آن روند اتهام‌زنی دستگاه‌های ذی‌ربط و جناح‌های رقیب به یکدیگر آغاز شد، بی آن‌که به عوامل و ریشه‌های بروز چنین سوانحی پرداخته شود. ضعف مدیریت شهری و مسئولان آتش‌نشانی، به عنوان مسبب و کمبود امکانات لازم جهت اطفای حریق، عامل فقدان توان کنترل سانحه معرفی می‌شود. شهرداری تهران که در زمانی که لازم بدانند، اراده خود را حاکم می‌کند، در این ساختمان مانع از بروز تخلفات گسترده نشد. هر چند اظهار می‌شود که بارها به ساکنین ساختمان پلاسکو اخطار داده شده، اما در شرایطی که دستگاه‌های ذی‌ربط در وصول مالیات و عوارض دولتی و شهری هیچ‌گونه تأخیر و قصوری ندارند، در برخورد با شرایط بسیار خطرناک و ناایمن ساختمان، کاملاً کوتاهی کرده‌اند. سه سال پیش بود که در خیابان جمهوری یک کارگاه تولید پوشاک آتش‌گرفت و دو کارگر به علت باز نشدن نردبان هیدرولیکی ماشین آتش‌نشانی از ساختمانی بلندمرتبه سقوط کردند و جان‌شان را از دست دادند. تهران و به‌خصوص نواحی مرکزی آن، فقط دارای یک پلاسکو نیست و پر از پلاسکو است. در سراسر تهران سه هزار ساختمان ناایمن وجود دارد و ۴۰ درصد از ساختمان‌های تجاری-تولیدی خیابان جمهوری اخطار آتش‌نشانی دریافت کرده‌اند. با وجود تمرکز واحدهای تولیدی پوشاک در مرکز شهرهایی از قبیل استانبول، سئول و بسیاری از پایتخت‌ها و شهرهای بزرگ آسیایی، وقوع حوادث در ساختمان‌های تولید و عرضه پوشاک، منحصر به کشور فقیر و توسعه‌نیافته بنگلادش است. قصور صاحبان (سرفق‌لی‌ها) و فعالان تجاری مستقر در ساختمان که به رغم کسب درآمدهای کلان از محل اجاره و کسب، کمال سهل‌انگاری و اهمال را در رعایت کوچک‌ترین ضوابط ایمنی روا داشتند، کاملاً محرز

است که هم اکنون به جای جواب‌گویی خود، مدعی شده‌اند. البته قصور تنها متوجه نهادهای مسئول نیست و مردم نیز مقصرند که توجه به داشتن یک دستگاه آتش‌خاموش‌کن معمولی و رعایت حداقل‌ها نیز نکرده‌اند، یا در تهیه آن محاسبه هزینه و فایده کرده‌اند.

در ساختمان پلاسکو بیش از ۵۰۰ واحد تجاری فعال (فروشگاهی) مستقر بود که در حدود ۷۰ درصد آن به تولید و انبار پوشاک مردانه اختصاص داشت. ارزش پوشاک و دیگر وسایل موجود در هر واحد، بین یک تا دو میلیارد بود که در مجموع، کل ارزش خسارت دارایی موجود در ساختمان، کمتر از یک هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود. ابعاد اصلی خسارت در زمینه ارزش ساختمان و سرفق‌های آن برآورد می‌شود که نظر به فرسودگی و کهنگی ساختمان پلاسکو، از نظر فیزیکی، زیان قابل‌اعتنایی ایجاد نشده است. نابودی بیش از ۴۰۰ واحد تولیدی-توزیعی، منجر به از دست رفتن موقتی شغل دو تا سه هزار نفر شده که آن هم در زمانی کوتاه با استقرار واحدها در محل‌های جدید، حل خواهد شد. ارزش پوشاک از بین رفته کمتر از نیم درصد کل ارزش ۲۰ هزار میلیارد ریالی فصل است که بر روی تأمین پوشاک کشور اثر ملموسی بر جای نمی‌گذارد. در این سانحه بیش از هر چیز باید بر جان‌آتش‌نشانان باشهامتی تأسف خورد که زندگی خود را در راه انجام وظیفه از دست دادند. موضوع مهم و قابل توجه، وجود هزاران واحد تجاری دیگر است که در شرایط مشابه با ساختمان پلاسکو، در آن‌ها فعالیت تولید و توزیع پوشاک انجام می‌شود.

در حدود نیمی از بازار تاریخی تهران به فعالیت‌های توزیع منسوجات و پوشاک از قبیل پارچه، فرش و پوشاک و مشاغل وابسته اختصاص یافته است. کارگاه‌های کوچک تولیدی پوشاک در پیرامون و داخل بازار تهران در شرایطی کاملاً غیر استاندارد و غیر ایمن استقرار پیدا کرده‌اند. در محدوده مرکزی شهر، بخش اصلی تولیدکنندگان و

توزیع کنندگان منسوجات و پوشاک کشور در محدوده‌ای شامل بازار تهران تا خیابان جمهوری اسلامی (حد فاصل بین سعدی تا فلسطین) مستقر شده‌اند. توزیع در حدود ۵۰ درصد از پارچه و پوشاک مصرفی کشور و تولید در حدود ۴۰ درصد پوشاک داخلی در این منطقه و حاشیه آن، در ساختمان‌های تجاری و مسکونی قدیمی و کهنه با شرایط نایمن انجام می‌شود. هم‌اکنون ساختمان‌های تجاری اطراف ساختمان پلاسکو مانند فردوسی، کویتی‌ها و همچنین واقع در محدوده بازار، خیابان جمهوری و شمال غربی چهارراه جمهوری-ولیعصر از وضعیت پرخطر و نایمن کاملاً مشابهی با ساختمان پلاسکو برخوردار هستند. هر چند که منطقه مرکزی تهران، کم‌وبیش جنبه تجاری پیدا کرده، اما مشکل در نگهداری حجم زیادی از منسوجات و پوشاک با قابلیت آتش‌گیری، در شرایط معمولاً غیراستاندارد است. بنابراین باید منشاء اصلی حوادثی مانند ساختمان پلاسکو را در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی و شهری و در رویکردها و سازوکاری دید که اجازه حفظ و استمرار وضعیت کنونی را داده است.

پایتخت‌هایی مانند تهران در عین محوریت سیاسی، مرکز تجاری کشور نیز محسوب می‌شوند، لذا گرایش به تمرکز بخش غالب توزیع کشور در تهران، امری متداول است. همچنین تولید پوشاک با توجه به ارتباط نزدیک آن با مد و نیاز، به فعالیت در نزدیکی بازارهای اصلی، تمایل به سمت استقرار در مرکز کشور دارد، چنان‌چه در شهرهایی مانند استانبول، سئول و لس‌آنجلس هم بدین منوال است. در این شهرها راه کارهایی از قبیل نوسازی و بازسازی نقاط اقتصادی-تجاری مرکزی شهری، انتقال بخش مهمی از فعالیت‌های تولیدی-توزیعی به حاشیه شهرها، ایجاد پارک‌های صنعتی و خرده‌فروشی، تعیین محدوده مناطق شهری، جهت فعالیت مشاغل تولید و صنعتی‌سازی و نوین‌سازی زنجیره تأمین در جهت سامان‌دهی و سازمان‌دهی تولید و

توزیع منسوجات و پوشاک اتخاذ شده است.

موضوع کلیدی دیگر که در جهت تشدید اوضاع کنونی، تأثیر بسزایی بر جای گذاشته، وجود ساختار سنتی متکی به بازار است. نظام توزیع (عمده‌فروشی و خرده‌فروشی) منسوجات و پوشاک کشور کم‌وبیش بر سازوکار نیم قرن گذشته استوار است. در ایران دفاتر یا فروشگاه‌های متعددی (به اصطلاح پخش) با مدیریت غیرعلمی و سنتی بخش توزیع عمده‌فروشی و تعداد زیادی کارگاه‌های کوچک (به اصطلاح تولیدی) با محیط‌های کار به شدت نامناسب تولید پوشاک را بر عهده دارند.

در سطح جهان برندها و خرده‌فروشان تخصصی که محل فعالیت اصلی آن‌ها در نقاط مرکزی شهری متمرکز نیست، تولید و توزیع پوشاک را اداره می‌کنند. در ایران دفاتر و فروشگاه‌های پخش، تأمین، تولید و عرضه پوشاک (از قبیل ساختمان پلاسکو) را به عهده دارند. در بخش توزیع پوشاک جهانی، رویکردهایی شامل نوسازی و بازسازی نقاط تجاری (فروشگاهی) مرکزی شهر، ایجاد مجتمع‌های فروشگاهی در حاشیه شهرها (برای کاهش هزینه زمین و انتقال بار ترافیکی) و توسعه فروش اینترنتی اتخاذ شده است.

ساختار جهانی زنجیره تأمین پوشاک بر برندها و خرده‌فروشان تخصصی پوشاک استوار است. آن‌ها تولید پوشاک را مدیریت کرده و وظیفه توزیع و فروش و تأمین مالی و خدمات دیگر را انجام می‌دهند. برندها و خرده‌فروشان تخصصی پوشاک با طراحی و نوآوری محصولات و بررسی و برنامه‌ریزی بازار، برندینگ، بازاریابی و خدمات پس از فروش، مجموعه خدمات ارزش افزوده (دانش‌بنیان) متنوعی را ارائه می‌کنند. اما در ایران دفاتر و فروشگاه‌های پخش، در ۹۰ درصد موارد، اقدام به تولید پوشاک کم‌کیفیت با استفاده غیرقانونی از برچسب برندهای معروف جهانی یا واردات و قاچاق پوشاک درجه

سه و چهار با برندهای تقلبی می‌کنند. طراحی و نوآوری در حد تقلید ناقص از طرح‌های طراحان جهانی است. وجود شبکه تولید و توزیع غیرمتمشکل و غیررسمی پوشاک، موجب شده تا ضمن بروز تخلفاتی متنوع، سامان‌دهی محتوای فرهنگی عرضه نیز امکان‌پذیر نباشد. این شبکه با فقدان هر گونه راهبری و در غیاب وجود نهادهای پشتیبان ایجاد محتوای مد ملی، به مبلغ و مروج مدل‌ها و طرح‌ها و برندهای خارجی مبدل شده است. فعالیت غیررسمی و غیرمتمشکل واحدهای توزیعی-تولیدی پوشاک همچنین عدم حمایت از نیروی کار آن‌ها را به همراه دارد، چنان‌چه در ساختمان پلاسکو هم دیده شد، بخش اعظم نیروی انسانی شاغل از هر گونه حمایت قانونی و پوشش بیمه‌ای برخوردار نبودند.

در این جاست که نقش و وظیفه دولت، دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی، مشخص می‌شود. وزارت صنعت، معدن و تجارت نظر به این که متولی هم بخش تولید و هم توزیع است، نقش اصلی را به عهده دارد. حداقل نیمی از تولید و توزیع پوشاک کشور در محدوده شهری تهران انجام می‌شود، بنابراین شهرداری تهران هم نظر به وظیفه تمشیت امور شهری، وظیفه مهم و کلیدی به عهده دارد. تشکلهای بخش خصوصی با بررسی و انعکاس حقایق و واقعیت‌ها به دولت و جامعه، پی‌گیری مطالبات صنفی و هم‌کاری در جهت اجرای برنامه‌ها، از ایفای نقشی خاص برخوردار هستند. وزارت صنعت، معدن و تجارت، اصولاً هدف و اولویت خود را توسعه صنایع بزرگ دولتی و شبه‌دولتی متکی به رانت (به خصوص رانت منابع) از قبیل پتروشیمی، فولاد و خودرو قرار داده است، چنان‌چه در طی ربع قرن اخیر، سهم این صنایع از حدود ۳۵ درصد تولید ناخالص صنعتی به نزدیک ۷۰ درصد رسیده است. بنگاه‌های کوچک و متوسط (مانند تولید پوشاک و کفش) همواره در حاشیه فعالیت‌های دولت‌ها دیده می‌شوند. هنگامی

که دولت‌ها و دولت‌مردان بخواهند آلوده بنگاهداری شوند و خود ذی‌نفع باشند، بی‌تردید این مردم و فعالان بخش خصوصی هستند که نادیده گرفته می‌شوند. وزارت صنعت، معدن و تجارت که از ادغام وزارتخانه‌های صنعتی و معدنی و بازرگانی تشکیل شده، در بخش تجارت، توان خود را معطوف بازرگانی خارجی کرده و در خصوص نوسازی و اصلاح بازرگانی داخلی و شبکه‌های توزیع (عمده‌فروشی و خرده‌فروشی) توجه لازم را مبذول نمی‌کند.

در شرایطی که در کلان‌شهرهای جهان، بافت مرکز شهری از اولویت و اهمیت خاصی در برنامه‌ریزی‌های شهری برخوردار است، شهرداری تهران با تمرکز ثروتمندان و سرمایه‌ها در شمال شهر و منافع عظیمی که در این میان وجود دارد، بخش‌های مرکزی شهر را کم‌وبیش به فراموشی سپرده است.

حادثه ساختمان پلاسکو به نوعی می‌تواند نماد بی‌توجهی مسئولان کشوری و شهری در رسیدگی به فعالیت‌های خرد عامه مردم و پیامد فقدان مسئولیت‌پذیری در ایجاد ساختارها و نهادهای پشتیبان آن‌ها، محسوب شود. مسئولانی که در اقتصادی با درآمدهای مازاد نفتی به جای ایفای وظایف حاکمیتی، تصدی‌گری و فعالیت‌های اقتصادی را پیشه کرده است و رقیب مردم شده‌اند.

در پایان با توجه به شرایط کنونی و تجربیات جهانی، در جهت حل ریشه‌ای و اساسی معضلات و چالش‌های کنونی، راه کارهای پیشنهادی ذیل ارائه می‌شود: (۱) نوسازی و بازسازی منطقه مرکزی تهران، (۲) نظام‌مندی تولید پوشاک و کفش در تهران با تعیین منطقه شهری، (۳) ایجاد پارک‌های پوشاک در پیرامون تهران (و شهرهای بزرگ)، (۴) ایجاد مراکز طراحی جهت ایجاد محتوای مد ایرانی-اسلامی، (۵) ایجاد واحدهای صنعتی پوشاک در مناطق صنعتی، (۶) حمایت از ایجاد و توسعه خرده‌فروشان تخصصی پوشاک و برندهای داخلی، (۷)

گسترش تجارت الکترونیک و ۸) پشتیبانی از ایجاد گروه‌های بزرگ تولید- توزیع پوشاک.

فصلنامه علمی، پژوهشی و آموزشی
دانشگاه شیراز